

BIZITZEKO, GAINONTZEKO ANIMALIAK USTIATU NAHI EZ DITUEN JENDEA

Begano eta aktibista maila berean direla diote erreportaje honetako bi protagonistek. Biak dira Donostiako Askekintza taldeko kide, eta animaliekiko elkartasun jarrera gisa definitzen dute eurek beganismoa. Mugimendu honen hastapenetako lau *frikietako* bi direla diote, harrotasunez.

Irati Sarasua Arabaolaza
@iratisarasua

Jaiki eta soja esnez eginiko kafesnea gosalzten du egunero Xabi Arratibelek. Horri gehitzen dizkio gurin pittin batekin goxatutako tostadak eta fruta. Eguerdian tofua, soja testurizatua eta tomate eginiko saltsa botatzen dio pastari. Eta eguna entsalada edo pure bat janda amaitzen du. Beganoa da, eta horrek protagonistaren eguneko ia momentu guztietan du eragina; begano izanik ez du animalietatik datorren ezer jaten ezta erabiltzen ere, gainera, aktibista ere bada, eta, ondorioz, bizitzako esparru guztietara zabaltzen du jarrera hori.

Ekaitz Ibañez da, Donostiako Animalien Askapenerako Mugimenduan, Askekintza taldean, Arratibelekin lan egiten duen bigarren protagonista. Haren hitzetan "gainontzeko animaliekiko elkartasun jarrera" da beganismoa. Berak ere argi du beganoa eta aktibista maila berean direla; arazoa gainontzeko animaliek egun bizi duten egoera dela dio, "oso larria", haien ustez, egunerokotasunean objektu edo baliabide bat bailiran erabiltzen ditugulako. Tomate edo egur zati bat bezala erabiltzen ditugula uste du berak. Euren bizitzak aktibismo horretara bideratzen dituzte biek. "Per-

tsionala politikoa' da esaldia erabiltzen da feminismoan, eta gurean ere berdin".

Ibañez duela bi urtetik da beganoa, eta Arratibel duela bostetik. Animaliak eurengandik oso gertu sentitu izan dituzte biek beti, eta bien kasuan gertutasun edo enpatia hori begano izateko erabakigarria izan bazen ere, nabarmendu dute ez dela beti horrela izaten, badagoela enpatiatatik baino justiziatatik egiten duenik ere. Arratibel aurretik begetarianoa izan zen eta urrats bat bestearen atzetik eman zuen. Haren ustez, beganoa jarrera politikoa duena da, eta begetarianoa *de facto* animalien produktuak jaten ez dituen, dieta soilik mugatzen dena.

Jarrera politikoa

"Arraro sentitzen gara beganismoa elikaduraren tiraderan sartzen dutenean, uste dugulako justizia sozialaz ari garela. Guretzat, bi hitzetan, jarrera politikoa da", aldarrikatzen du Arratibelek. Elikaduraren alorra biktima gehien dituen dela ziurtatzen dute, baina, era berean, beste hainbat esparruri ere erreparatzen diote, eta euskal jendartea, gainontzekoak bezala, espezia dela pentsa-

tzen dute. Herrietako festetan ere jarria dute begirada; azken hiru urteotan "Festak ospatu animaliak askatu" izeneko kanpainari ekin diote, Euskal Herriko festetan animaliekin egiten den erabilerara salatu asmoz. "Gure gastronomiak dituen karga kulturalaz ere zer esanik ez, animaliak konfiskatzea dakar, txuleta idolatratzen da, esaterako", dio Arratibelek.

Askotan mundu irreal batean bizi dela sentitzen du Ibañezek: "Begano izanik beste modu batera ikusten dut guztia". Harategitik pasatzean gorpuak zintzilik ikusten dituela nabarmentzen du, harentzat ez direla haragi pusketak, bizirik egon nahi zuten izaki batzuen gorpuak baizik. "Askotan ingurukoak beste norbait jaten ari direla ikusten dut eta deskonektatzea kosta egiten zait, niretzat norbanakoak direlako, ez objektuak". Hainbatetan maite dituen pertsonak berak eginiko borroka zabor-ontzira botatzen dutela sentitzen du: "Asteburu txerri baten bizitza salbatu nahian pasatzen duzu, etxera iritsi eta platerkada bat txerriki jaten ari dira etxeok; imajinatu zer sentitzen dugun!". Asteburu bateko bizipenak kontatu ostean ere,

nabarmetzen dute eurak une gogorrak bizi arren, biktimak ez direla eurak, animaliak baizik.

Ezjakintasuna

15 urte besterik ez zituen Ibañezek Askekintzan lanean hasi zenean: "Hel-tzen joan naiz, Askekintzan konpromiso gehiago hartzen joan naizen neurrian, eta hori egunerokotasunean islatzen da". Uste dute pedagogia lan handia dagoela oraindik egiteke, "ezjakintasun handia" dagoelako. "Jendeak ez daki kontsumitzen ari den gorpu hori nondik datorren, ez injustizia bat denik, ezta atzean dagoena espezismoa denik ere". Horregatik, ezjakintasun horri erantzun asmoz, eurak Askekintzan egiten duten aktibismoaren zati handiena horretara bideratzen dute, kontzientziatziora.

Beganismoa zabaltzen ari dela uste badute ere, arduratuta daude hartutako norabidearekin. "Beste hainbat mugimendu sozialekin gertatutakoa ari zaio pasatzen, kapitalismoak funtsean dituen oinarri politiko eta etikoa kendu eta dizkio eta bereganatzen eta negozio bihurtzen ari da azken urteotan", salatu du Ibañezek. Argaltzeko eta osasuntsu egoteko dieta gisa saltzen ari direla argi dute. Zalantza izpirik gabe, osasungarria badela diote protagonistek, baina jarrera politiko hori deuseztatuta ikusteak arduratzen ditu.

Hainbatek esango dute haragia eta arraina jatea beharrezkoa dela gizakientzat. Askekintzako bi lagunek ezetz diote. Euren esanetan, ikerketek argi erakusten dute hori, eta ziurtatu dute bizitzako etapa guztietan izan litekeela begano; haurtzarora eta haurdunaldia dira aipatu dituzten bi adibide. Gogorazi dute animalia jatorria ez duten produktu asko daudela; besteak beste, barazkiak, frutak, fruitu lehorrak, zerealak, sustriaiak edota lekaleak. Euren kasuetara itzulita, Ibañezek, osasun arazo batzuk medio, dieta makrobiotikoa egiten du, eta bi dietak, makrobiotikoa eta beganoa, uztartzeko arazorik ez du izan. Nabarmendu du beganoa denetik osasunez hobeto dagoela, eta gaineratu du haren nutrizionistari beganoa zela esatean lana errazten ziola erantzun ziola (irribarretsu kontatu digu pasarteak). Arratibel berriz, bizitza osoan izan da kirolaria, arraunlaria zehazki, egun ere bizitza oso aktiboa du, eta begano iza-teak ez dio jardunean oztoporik sortu.

Aurtengo udan hainbat herriko festetan azaleratu da animalien erabilerari buruzko eztabaida.

» **XABI ARRATIBEL, ASKEKINTZA:**
"Arraro sentitzen gara beganismoa elikaduraren tiraderan sartzen dutenean, uste dugulako justizia sozialaz ari garela"

» "Zaila da gizarte espezista aldatzea. Beste emantzipazio borroketan zapaldua dagoena da subjektu iraultzailea, baina animalien kasuan bestela da, beraz, gainontzekoon esku dago egoera aldatzea"

» Mugikorreko *Happy Cow* aplikazioarekin, munduko edozein lekutan dauden jatetxe beganoak aurkitu litezke

"Ez da guretzat, besteentzat da"

Gizaki jaiotzeagatik ditugun pribilegio batzuk albo batera uztea da, haien esanetan, beganismoa. "Argi izan behar dugu ez gaudela gu erdigunean, beganismoa ez dela guretzat, animalia guztiak errespetatzeko dela, eta gure pribilegioak alde batera uztea dela. Ez dela guretzat, besteentzat dela". Ibañezek argi du. Nabarmendu dute hasieran etxetik kanpo jateko zailtasunak topatzean, ez zirela horiei aurre egiteko gai izaten. "Aukerarik ez bazegoen, nire printzipioak alboratu eta tortilla jaten nuen", dio Arratibelek. Baina denborarekin, kontzientzia politikoa hartzean, horri ere aurre egin diote. Nahiago dute gose apur bat pasatu edota etxean prestaturiko janaria ontzian bueltaka ibili animalia bat kontsumitu baino. Eta galdera bat luzatu du Arratibelek: "Niretzat begano izatea konplikatua bada zer izango da baserrian dagoen animalia batentzat?". Bera Euskal Herriko festa ezagunetan ogi hutsa jaten egon izan da, beste aukerarik ez duelako aurkitu. Hala ere, geroz eta erraztasun gehiago dituela dio, bereztzat garrantzitsua dela jakinik, lagunek ere horretan laguntzen baitiote.

Ibañezek bere istorio bitxiak kontatu dizkigu. Askotan irteten da parranda aurreko afarira etxean prestatutako tupperra besapean hartuta. Gero, zuhaixka artean gorde, eta parranda amaitzean berriro hartu eta etxerako bidea egiten du.

Baina geroz eta aukera gehiago daudela ziurtatzen dute. Jarrera hau zabal-

Askekintzak eginiko kanpaina, Donostian otordu beganoak egiteko dauden aukerak azaltzen dituen.

tzen ari dela uste dute eta horren adibide da biek mugikorrean duten aplikazio bat: *Happy Cow*. Munduko edozein lekutan egonik ere, jateixe begano bat aurkitu liteke aplikazioak duen maparen bitartez. Gure inguruan geroz eta jateixe gehiago daudela nabarmendu dute; "Donostian aukera asko daude, geroz eta gehiago. Edozein beganok erraza du lagunekin atera eta nahi dituen bokadilo eta platera jateko", esan du, baikor, Ibañezek.

Beste alor batzuetan ere eragiten du begano izeateak. Jantzeko edota produktuak erosteko orduan, adibidez; gorbata eramaten du egunero Arratibelek lanera, eta zetazkoak ez direnak topatzea ez omen da lan makala izaten. Esparru horretan ere urrats batzuk eman dira azken urteotan, animalia jatorri gabeko produktuak saltzen dituzten dendak zabaldu baitituzte.

Hasierako lau frikiak

"Kontziente izan behar dugu historian emandako aldaketak lau frikik hasi ziztuztela", dio Ibañezek barreari ezin eutsita. Hasierako lau friki horiek diren sentazioa dute, baina hori ere harrotasunez daramate. "Emakumeak euren autonomia aldarrikatzen hasi zirenean, imajinatzen dut, ez zutela pentsatuko egun feminismoak hainbesteko presentzia izango zukeenik gurean". Aurreko mendean sorturiko mugimendua da beganismoa, beraz, "berria" dela diote, eta hastapenetan daudela, baina urrats batzuk egin dituztela ere bai. Arratibelek dio "zaila" dela gizarte espeziata aldatzea, baina gai honetan esku hartu beharra dagoela: "Beste emantzipazio borroketan zapaldua dagoena da subjektu iraultzailea, baina animalien kasuan bestela da, beraz, gainontzekoon esku dago egoera aldatzea". ■

OSASUNTU JAN NAHI DUZU?

- Elikagai ekologiko eta integralak
- Eguneko menua
- Etxerainoko zerbitzuak

JATETXE MAKROBIOTIKOA

Intxaurren kalea, 52
DONOSTIA
Tel.: 943 288 246

sukaldaritza orekatua

aramakostatua

Herriko plaza
20248 Arama-Gipuzkoa

info@aramako-ostatua.com
www.aramako-ostatua.com
Tel. 943 888 953

GARRAXI

DENDA BEGETARIANO
Errege katolikoak 9
DONOSTIA
943906305
garraxidenda@gmail.com
garraxibegetariano.eus

JATETXE BEGETARIANO
Tejeria, 9 - Egia
DONOSTIA
943275269
sgarraxi@yahoo.es
garraxibegetariano.eus

Aukera zabala beganoentzat